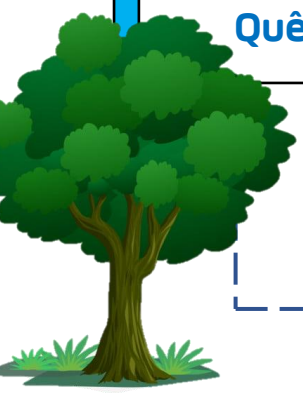

VIẾT: TÌM HIỂU CÁCH VIẾT BÀI VĂN MIÊU TẢ CÂY CỐI – 2 TIẾT

LÝ THUYẾT

I. TÌM HIỂU CÁCH VIẾT BÀI VĂN MIÊU TẢ CÂY CỐI

1. Đọc bài văn sau và trả lời câu hỏi

CÂY SIM

Cây sim chắc là có họ với cây mua, chúng đều mọc ở vùng trung du, trên những mảnh đất cằn cỗi.

Nếu hoa mua có màu tím hồng thì hoa sim tím nhạt, phơn phớt như má con gái. Tuy nó không thơm nhưng lại tươi non như một niềm vui cứ lan toả làm cho sườn đồi sỏi đá cũng thêm đáng yêu, đáng mến.

Quả sim giống hệt một con trâu mộng tí hon, béo tròn múp míp, còn nguyên cả lông tơ, chỉ thiếu chiếc khoáy. Cái sừng trâu là cái tai quả, nó chính là đài hoa đã già. Con trâu mộng ấy chỉ bằng đốt ngón tay, ngọt lịm và có dư vị một chút chan chát. Ăn sim xong, cả môi, cả lưỡi, cả răng ta đều tím. Chắc khi hoa sim tàn đi làm quả, màu tím đọng lại từng tí một, thành thứ mật ngọt tím thẫm ấy. Cả nắng gió trên đồi, cả mưa cũng không chịu tan đi, cứ tích luỹ lại, thành ra màu tím không giống bất cứ một thứ màu tím của quả vườn nào.

Đi chơi trên đồi, leo dốc này vượt dốc khác, tìm thấy bụi sim, hái quả chín mà ăn, đúng là bắt được thứ của trời cho, đầy ngon lành, hứng thú, về nhà vẫn còn nhớ mãi.

(Theo Băng Sơn)

a. Tìm phần mở bài, thân bài, kết bài của bài văn trên.

Mở bài:

Cây sim chắc là có họ với cây mua, chúng đều mọc ở vùng trung du, trên những mảnh đất cằn cỗi.

Kết bài: Đi chơi trên đồi, leo dốc này vượt dốc khác, tìm thấy bụi sim, hái quả chín mà ăn, đúng là bắt được thứ của trời cho, đầy ngon lành, hứng thú, về nhà vẫn còn nhớ mãi.

b. Mở bài giới thiệu những gì về cây sim?

Tác giả giới thiệu tên cây (cây sim), nơi sinh sống của cây (mọc ở vùng trung du, trên những mảnh đất cằn cỗi) và loại cây có họ gần với cây sim (cây mua).

Bộ phận	Đặc điểm được tả	Từ ngữ miêu tả
Hoa sim	Màu sắc	tím nhạt, phơn phớt như má con gái
	Hương vị	không thơm
	Nét riêng	tươi non như một niềm vui cứ lan toả làm cho sườn đồi sỏi đá cũng thêm đáng yêu, đáng mến
Quả sim	Hình dáng	– giống hệt một con trâu mộng tí hon, béo tròn múp míp, còn nguyên cả lông tơ, chỉ thiếu chiếc khoáy; sừng trâu là cái tai quả (là đài hoa đã già) – chỉ bằng đốt ngón tay
	Hương vị	ngọt lịm và có dư vị một chút chan chát, mật ngọt
	Màu sắc	tím thẫm, màu tím không giống bất cứ một thứ màu tím của quả vườn nào

c. Phần kết bài nói về điều gì? Tình cảm của người viết đối với cây sim được thể hiện qua chi tiết nào?

Đi chơi trên đồi, leo dốc này vượt dốc khác, tìm thấy bụi sim, hái quả chín mà ăn, đúng là bắt được thứ của trời cho, đầy ngon lành, hứng thú, về nhà vẫn còn nhớ mãi.

Phần kết bài nêu ấn tượng của tác giả về niềm vui cây sim đem đến cho tuổi thơ. Tác giả khẳng định hương vị của quả sim để lại ấn tượng không thể phai mờ trong tâm trí.

2. Trao đổi về cách viết bài văn miêu tả cây cối.

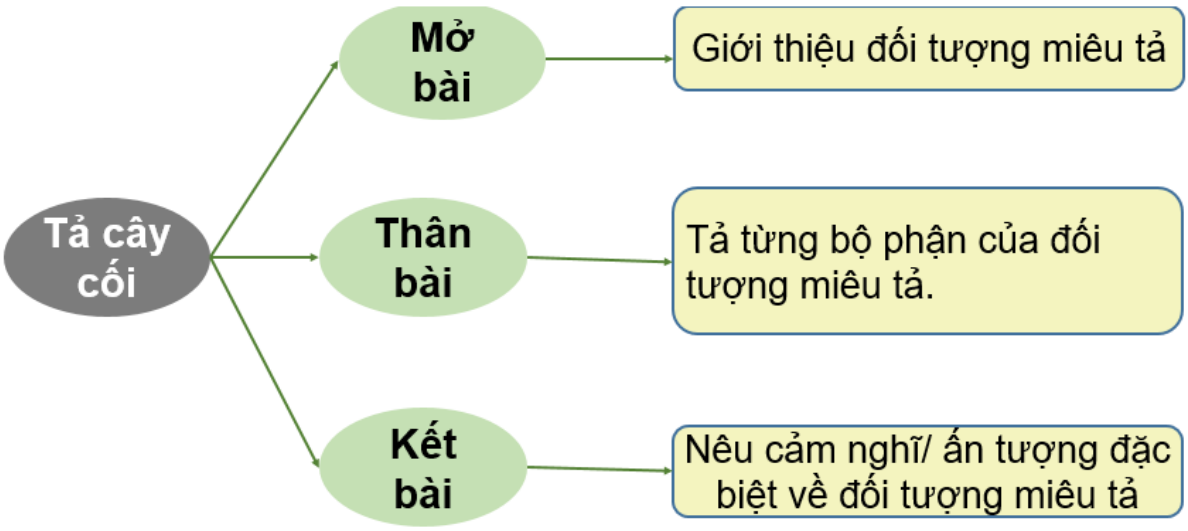
– Bài văn có mấy phần? Nội dung chính của mỗi phần là gì?

– Có thể miêu tả cây cối theo trình tự nào ?

– Những từ ngữ nào có thể dùng để tả các bộ phận của cây?

II. Bài học

Cấu tạo của bài văn tả cây cối

3. Đọc bài văn dưới đây và trả lời câu hỏi.

CÂY CÀ CHUA

Khi những con chim sếu từ thượng nguồn sông Hồng bay dọc lòng sông xuôi về nam, đồng cà chua đã chín rộ. Ruộng cà chua đẹp từ lúc trồng cho đến khi thu hái. Dưới bàn tay vun bón, tưới tắm của dân làng, cà chua lớn lên trông thấy.

Cây cà chua vươn những ngọn, những tán toả hết sức mình. Những tầng lá như thảm đen, thêu màu xanh, phủ kín mặt ruộng. Rồi từ trong cái chăn hoa gấm xanh ấy bỗng hiện thêm những chùm hoa vàng xinh xắn. Hoa điểm xuyết từ gốc lên ngọn, hoa sai chi chít. Nắng gửi thêm màu đẹp trên hoa. Hoa như đàn bướm đồng nhỏ bạt ngàn chui rúc trong mọi tầng lá của vùng bãi bát ngát.

Thế rồi hoa biến đi để cây tạo ra những chùm quả nõn. Quả thầm lặng hiện ra mang đồng phục với cây mẹ. Quả xum xuê chi chít, quả lớn quả bé vui mắt như đàn gà mẹ đông con. Quả ở thân, quả leo nghịch ngợm lên ngọn. Nắng lại đến tạo vị thơm vị mát tụ dần trong quả. Mỗi quả cà chua chín là một mặt trời nhỏ, hiền dịu. Cà chua thắp đèn lồng trong lùm cây nhỏ bé, báo hiệu riêng gọi người đến hái.

Cà chua có mặt trong những bữa tiệc sang cho đến những bữa cơm đơn giản nấu vội vàng, cà chua còn là quà cho các trẻ em vùng đất bãi.

(Theo Ngô Văn Phú)

a. Tìm phần mở bài, thân bài, kết bài của bài văn trên và nêu ý chính của từng phần.

Đoạn 1. Mở bài. Giới thiệu bao quát về ruộng cà chua.

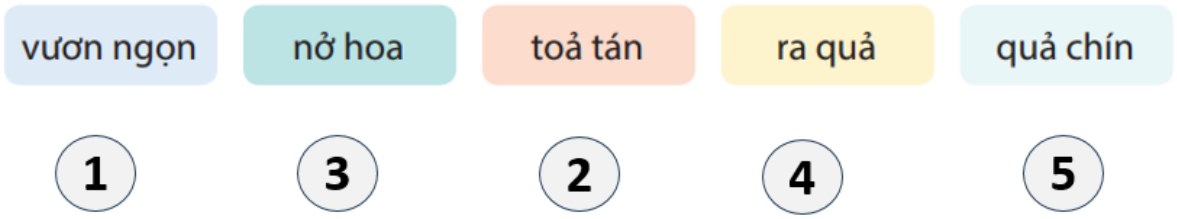
Đoạn 2,3. Thân bài. Miêu tả đặc điểm của cây cà chua theo các thời kì phát triển.

Đoạn 4. Kết bài. Bày tỏ cảm nghĩ về quả cà chua.

b. Trong phần thân bài, đặc điểm của cây cà chua được miêu tả theo trình tự nào?

Cây cà chua được tả theo trình tự thời gian (các thời kì sinh trưởng, phát triển của cây): Khi cây còn đang lớn – ra những chum hoa- hoa sai chi chít- hoa rụng- ra chum quả non- quả xum xuê- quả chín.

c. Sắp xếp các chi tiết dưới đây theo trình tự phát triển của cây cà chua.

d. Trong bài văn, chi tiết nào cho thấy tác giả tả cây kết hợp với tả những sự vật có liên quan đến cây?

Các chi tiết: "Nắng gửi thêm màu đẹp trên hoa"; "Nắng lại đến tạo vị thơm vị mát tụ dần trong quả".

4. Em học được những gì về cách tả cây cối từ bài văn trên?

